

INSTITUT FOR
MENNESKE
RETTIGHEDER

Udlændinge- og Integrationsudvalget, Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Kopi til Udlændinge- og Integrationsministeriet:
Øzlem Gencay Akar, oge@uim.dk
Niels Rune Brandt, nrb@uim.dk

WILDERS PLADS 8 K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
MOBIL 91325626
CBA@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

DOK. NR. 20/03427-5

6. JANUAR 2021

HØRINGSSVAR TIL L 126 VEDR. STYRKET INDSATS MOD NEGATIV SOCIAL KONTROL M.V.

Institut for Menneskerettigheder er blevet opmærksom på, at L 126 om forslag til lov om ændring af straffeloven, lov om pas til danske statsborgere m.v. og udlændingeloven (Styrket indsats mod negativ social kontrol m.v.) er fremsat for Folketinget den 16. december 2020.

Af den kommenterede høringsoversigt fremgår, at et udkast har været sendt i høring i perioden 27. oktober - 24. november 2020 til blandt andre Institut for Menneskerettigheder. Instituttet kan imidlertid ikke se at have modtaget udkastet i høring, og er derfor først efter udløbet af høringsperioden blevet opmærksom på lovudkastet.

Instituttet udgav i oktober 2020 en rapport om fastholdelse i religiøst indgåede ægteskaber, hvor det blandt andet blev anbefalet, at det blev overvejet at anvende straffelovens § 243 om psykisk vold i forbindelse med sager om fastholdelse i religiøst indgåede ægteskaber.¹ Instituttet ser derfor positivt på den præcisering af bestemmelsen, som foreslås i udkastet. Instituttet ser derudover positivt på det foreslåede forbud mod religiøse vielser m.v. af mindreårige, samt udvidelsen af anvendelsesområdet for straffelovens § 260 om ulovlig tvang.

Instituttet ønsker dog at gøre Udlændinge- og Integrationsudvalget opmærksom på følgende bemærkninger til lovudkastet:

¹ Institut for Menneskerettigheder, Fastholdt – Når en borgerlig skilsmisse ikke afslutter et ægteskab, oktober 2020, side 24. Tilgængelig på: <https://menneskeret.dk/udgivelser/fastholdt-naar-borgerlig-skilsmisse-ikke-afslutter-aegteskab>.

1. SAMMENFATNING

Med udkastet foreslår Udlændinge- og Integrationsministeriet at foretage en række ændringer i blandt andet straffeloven og udlændingeloven for at styrke indsatsen mod negativ social kontrol m.v.

Med udkastet vil en række retlige aktører skulle behandle sager, hvor religiøs ret og religiøse traditioner spiller en betydelig rolle. Instituttet vil i den forbindelse gerne fremhæve vigtigheden af, at det sikres, at disse aktører bliver tilstrækkeligt oplyst om og får en forståelse af de religiøse traditioner, der kan ligge bag en fastholdelse af en person i et religiøst ægteskab m.v.

Med udkastet vil straffelovens § 136, stk. 3, blive udvidet, så den også omfatter udtrykkelig billigelse af psykisk vold og religiøs vielse eller andet ægteskabslignende forhold af mindreårige, såfremt billigelsen sker som led i religiøs oplæring. Instituttet er fortsat bekymret for, hvilken betydning bestemmelsen kan have i forhold til ytrings- og religionsfriheden. Efter instituttets opfattelse har bestemmelsen et vagt anvendelsesområde, en vid personkreds, og kriminaliserer private ytringer uden forsæt til udbredelse, hvilket rejser retssikkerhedsmæssige spørgsmål. Instituttet anbefaler derfor også, at ministeriet foretager en udførlig vurdering af proportionaliteten og nødvendigheden af den foreslåede udvidelse af straffelovens § 136, stk. 3, set i lyset af, at der ved bestemmelsen skabes hjemmel til yderligere indgreb i ytrings- og religionsfriheden. Det fremgår ikke af udkastet, at der skulle være foretaget en menneskeretlig vurdering af alle nogen af de foreslåede lovændringer.

Med udkastet vil religiøse autoriteter, der medvirker til negativ social kontrol i forhold til fastholdelse i ægteskaber m.v., være omfattet af mange af de foreslåede lovændringer. Efter instituttets opfattelse indebærer dette en risiko for, at nogle religiøse autoriteter helt vil afholde sig fra at involvere sig i skilsmisssager af frygt for at blive ramt af straf og eventuel udvisning. Dette indebærer også en risiko for, at det bliver sværere for personer at komme ud af et fastholdt religiøst ægteskab. Instituttet finder det derfor hensigtsmæssigt, hvis myndighederne sideløbende med lovforslaget understøtter trossamfundenes egne forsøg på at forhindre fastholdelse i religiøse ægteskaber, og at myndighederne tager initiativ til at yde beskyttelse af personer, for eksempel imamer, der forsøger at hjælpe kvinder, der er fastholdt i et religiøst ægteskab, men som kan blive udsat for alvorlige trusler.

Det er instituttets opfattelse, at de lovændringer ikke kan stå alene, hvis der reelt skal ske en forebyggelse af især kvinder fastholdt i et religiøst ægteskab. Instituttet anbefaler derfor, at sagsbehandlere i Familieretshuset bliver tilført viden om problemstillingen, og kan bringe spørgsmålet op i vilkårsforhandlinger i forbindelse med en borgerlig skilsmisse. Derudover bør medarbejdere i kommunerne, sikkerhedskonsulenter og rejseholdet om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol tilsvarende spille en mere aktiv rolle i forhold til at hjælpe kvinder, der mod deres vilje fastholdes i religiøse ægteskaber.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler blandt andet, at:

- regeringen i tæt dialog med Advokatsamfundet, Advokatrådet, Dommerforeningen og Domstolsstyrelsen sikrer en mulighed for, at advokater, advokatfuldmægtige og dommere gennem tilbudte kurser m.v. kan tilegne sig viden om religiøs ret og praksis i ægteskabs- og skilsmissspørgsmål.
- Udlændinge- og Integrationsministeriet foretager en udførlig vurdering af proportionaliteten og nødvendigheden af den foreslåede udvidelse af straffelovens § 136, stk. 3, set i lyset af, at der ved bestemmelsen skabes hjemmel til yderligere indgreb i ytrings- og religionsfriheden.
- Udlændinge- og Integrationsministeriet foretager en menneskeretlig vurdering af, hvordan lovforslaget stemmer overensstemmelse med religions- og ytringsfriheden.
- regeringen i samspil med trossamfundene understøtter initiativer inden for trossamfundene, der giver både kvinden og manden adgang til religiøs skilsmisse, herunder bidrager til at øge opmærksomheden på at beskytte religiøse autoriteter, der medvirker ved opløsning af religiøse ægteskaber.
- Familieretshuset sikres mulighed for i konkrete tilfælde at kunne inddrage spørgsmål om religiøs skilsmisse i vilkårsforhandlinger i forbindelse med borgerlig skilsmisse, og at sagsbehandlerne tilføres viden om problemstillingen.
- Servicelovens § 12 a (om kommuners rådgivning af ofre i æresrelaterede konflikter) udvides til også at omfatte rådgivning i sager, hvor en person i et religiøst ægteskab (oftest kvinden) udsættes for et urimeligt pres som følge af ønsket om en religiøs skilsmisse.

2. KORT OM LOVUDKASTETS INDHOLD

Med lovudkastet ønsker Udlændinge- og Integrationsministeriet at styrke indsatsen mod negativ social kontrol m.v., herunder fastholdelse af især kvinder i religiøse ægteskaber mod deres vilje.

Udkastet indeholder en række ændringer i straffeloven. Disse indebærer blandt andet en præcisering af straffelovens § 243 om psykisk vold, så det klart fremgår, at negativ social kontrol er omfattet. Også straffelovens § 260, stk. 2, om ulovlig tvang foreslås udvidet, så også andre ægteskabslignende forhold end religiøse vielser samt tvangsmæssig fastholdelse i både ægteskab og andre ægteskabslignende forhold er omfattet.

Med udkastet foreslås også indsættelsen af en ny § 260 a i straffeloven, der vil gøre det strafbart at forestå en religiøs vielse uden borgerlig gyldig eller indgåelsen af et andet ægteskabslignende forhold af en person under 18 år. Bestemmelsen vil også gøre det strafbart for forældre at lade sit mindreårige barn indgå et sådant forhold, eller for en myndig person selv frivilligt at indgå et sådant forhold med en mindreårig.

Straffelovens § 136, stk. 3, om billigelse af visse handlinger som led i religiøs oplæring foreslås endvidere udvidet. Det vil således blive kriminaliseret at udtrykkeligt billige psykisk vold (straffelovens § 243) og religiøs vielse eller andet ægteskabslignende forhold af mindreårige (den foreslåede § 260 a i straffeloven), såfremt billigelsen sker som led i religiøs oplæring.

Udover ovennævnte ændringer i straffeloven foreslås også en række ændringer i pasloven og i udlændingeloven. Blandt andet foreslås det, at udvide udlændingelovens udvisningsreglerne, så de omfatter ubetinget frihedsstraf for religiøse vielser af mindreårige og tvang, og at religiøse forkyndere, der medvirker hertil, kan udvises uanset straffens karakter. Derudover sidestilles forlængelse af opholdstilladelse med inddragelsessager for voldsramte, så der tages hensyn til, at samliv på fælles bopæl ikke længere er muligt, hvis der er tale om overgreb, misbrug eller anden overlast i hjemmet.

3. FORSTÅElsen AF RELIGIØS PRAKSIS OG TRADITION

Med udkastet vil en række retlige aktører, herunder eksempelvis dommere, advokater og anklagere, skulle behandle sager, hvor religiøs ret og religiøse traditioner spiller en betydelig rolle.

Instituttet vil i den forbindelse gerne fremhæve vigtigheden af, at det sikres, at disse aktører bliver tilstrækkeligt oplyst om og får en forståelse af de religiøse traditioner, der kan ligge bag en fastholdelse af en person i et religiøst ægteskab m.v. Disse traditioner kan nemlig være meget komplekse og kan være forskellige fra religion til religion og imellem trosretninger inden for den samme religion. En fastholdelse vil

også typisk være kædet sammen med en række sociale og økonomiske forhold.

Et eksempel på denne kompleksitet er indgåelsen af ægteskabskontrakter, som fremhæves i lovbemærkningerne. Heraf fremgår det, at "indgåelsen af en ægteskabs- og/eller skilsmissekontrakt ikke i sig selv vil være tilstrækkeligt til at udgøre psykisk vold. Det afgørende vil være, at en sådan kontrakt faktisk og på utilbørlig måde styrer den anden person ved f.eks. at fastholde personen i et forhold mod dennes vilje..." (de almindelige bemærkninger, afsnit 2.1.3.). Imidlertid kan det i en ægteskabskontrakt netop være dét, der *ikke* står i kontrakten, der giver mulighed for fastholdelse. Det kan eksempelvis skyldes, at en bestemt tradition tilsiger, at en opløsning af ægteskabet automatisk kræve ægtemandens samtykke eller hans ensidige initiativ, hvis det ikke er anført i ægteskabskontrakten, at begge ægtefæller kan opløse ægteskabet.²

Religiøse traditioner er desuden ikke statiske, men i stadig udvikling - også i forhold til religiøs skilsmisse - og der er forskelle på, hvordan forskellige religiøse menigheder håndterer problemer. Det kræver således viden om de religiøse traditioner og praksis i de konkrete sager, når retlige aktører håndterer en sag, der for eksempel omhandler en religiøs autoritets rolle i en vielseshandling, ved skilsmisse m.v.

Dommerforeningen gør i sit høringssvar af 26. november 2020 til nærværende udkast opmærksom på, at "[d]en bevisførelse, man i en konkret sag eksempelvis kan forestille sig, er nødvendig for at kunne statuere negativ social kontrol, kan både i omfang og afgrænsning af personkreds og handlingernes karakter give anledning til vanskelige afvejninger."³ Ovenstående problemstilling vedrørende forskellige religiøse traditioners og praksis' betydning vil intensivere graden af vanskeligheden af disse afvejninger.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at regeringen i tæt dialog med Advokatsamfundet, Advokatrådet, Dommerforeningen og Domstolsstyrelsen sikrer en mulighed for, at advokater,

² Institut for Menneskerettigheder, Fastholdt – Når en borgerlig skilsmisse ikke afslutter et ægteskab, oktober 2020, side 9. Tilgængelig på: <https://menneskeret.dk/udgivelser/fastholdt-naar-borgerlig-skilsmisse-ikke-afslutter-aegteskab>.

³ Dommerforeningen, Høringssvar til L 126, 26. november 2020. Tilgængelig på: <https://www.ft.dk/samling/20201/lovforslag/L126/bilag.htm>.

advokatfuldmægtige og dommere gennem tilbudte kurser m.v. kan tilegne sig viden om religiøs ret og praksis i ægteskabs- og skilsmissspørgsmål.

4. UDVIDELSE AF STRAFFELOVENS § 136, STK. 3

Med udkastet vil straffelovens § 136, stk. 3, blive udvidet, så den også omfatter udtrykkelig billigelse af psykisk vold (straffelovens § 243) og religiøs vielse eller andet ægteskabslignende forhold af mindreårige (den foreslåede § 260 a i straffeloven), såfremt billigelsen sker som led i religiøs oplæring.

Instituttet skal henvise til sit høringssvar af 11. juli 2016, som blev lavet i forbindelse med det lovforslag, der indførte den nugældende § 136, stk. 3, i straffeloven.⁴ I høringssvaret udtrykker instituttet bekymring over, hvilken betydning bestemmelsen kan have i forhold til ytrings- og religionsfriheden, og at loven går et væsentligt stykke videre end, hvad der følger af relevant praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og den - dengang - generelle danske retstradition. Instituttet fandt blandt andet bestemmelsen retssikkerhedsmæssig betænkelig på grund af dens vage anvendelsesområde, vide personkreds, samt kriminalisering af private ytringer uden forsæt til udbredelse.

Instituttet skal gøre opmærksom på, at Justitsministeren senest i folketingsåret 2021-22 skal fremsætte et lovforslag om revision af loven, der indførte straffelovens § 136, stk. 3, så Folketinget kan tage stilling til, om der fortsat er behov for kriminalisering.⁵ Det fremgår ikke af nærværende udkast, hvorvidt den foreslåede ændring af bestemmelsen også vil indgå i denne revision, men instituttet antager, at dette er tilfældet. I den forbindelse ønsker instituttet at gøre opmærksom på, at det fremgår af Justitsministeriets rapport vedrørende erfaringerne og brugen af straffelovens § 136, stk. 3, fra maj 2020, at der alene har været registreret to anmeldelser om overtrædelse af straffelovens § 136, stk. 3, hvoraf én førte til

⁴ Institut for Menneskerettigheder, Høringssvar af 11. juli 2016 over udkast til forslag til lov om ændring af straffeloven (Kriminalisering af udtrykkelig billigelse af visse strafbare handlinger som led i religiøs oplæring). Tilgængelig på: <https://menneskeret.dk/hoeringssvar/kriminalisering-udtrykkelig-billigelse-visse-strafbare-handlinger-led-religioes>.

⁵ Lov nr. 1723 af 27. december 2016 om ændring af straffeloven (Kriminalisering af udtrykkelig billigelse af visse strafbare handlinger som led i religiøs oplæring), § 3.

efterforskning og senere domsfældelse.⁶ Denne meget sparsomme anvendelse bør indgå i Folketingets overvejelser om, hvorvidt der er et fortsat behov for de indskrænkninger i ytrings- og religionsfriheden samt den betænkelige retstilstand, som bestemmelsen medfører.

Det fremgår ikke af lovbemærkningerne, at der er foretaget en vurdering af proportionaliteten af den foreslåede udvidelse af straffelovens § 136, stk. 3, i forhold til det indgreb i ytrings- og religionsfriheden, der skabes hjemmel til. Det fremgår af lovbemærkningerne, at ministeriet antager, at de strafbare handlinger som foreslås tilføjet straffelovens § 136, stk. 3, har en særlig relevans i forhold til problemstillingen om religiøse forkyndere, der undergraver dansk lovgivning m.v. (de almindelige bemærkninger, afsnit 2.4.2.). Ministeriet redegør dog ikke for, hvad denne antagelse bygger på, og dermed hvorfor det er nødvendigt at give yderligere muligheder for at begrænse en persons ytrings- og religionsfrihed.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Udlændinge- og Integrationsministeriet foretager en udførlig vurdering af proportionaliteten og nødvendigheden af den foreslåede udvidelse af straffelovens § 136, stk. 3, set i lyset af, at der ved bestemmelsen skabes hjemmel til yderligere indgreb i ytrings- og religionsfriheden.

Instituttet ønsker at fremhæve, at Ytringsfrihedskommissionen i sin betænkning fra 2020 finder det tvivlsomt, om indskrænkninger af ytringsfriheden er den rette vej for at gå for at forebygge udfordringer med radikaliserings og parallelsamfund. Kommissionen nævner som eksempel blandt andet straffelovens § 136, da det kan frygtes, at denne bestemmelse blot vil føre til, at kontroversielle holdninger m.v. ikke kommer frem i lyset, hvor de kan blive diskuteret og imødegået med argumenter.⁷

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at regeringen afsøger andre løsninger på negativ social kontrol og parallelsamfund uden at indføre yderligere indskrænkninger i personers ytrings- og religionsfrihed.

⁶ Justitsministeriet, Rapport om erfaringerne med straffelovens § 136, stk. 3, 25. maj 2020. Tilgængelig på: <https://www.ft.dk/samling/20191/almdel/REU/bilag/416/2197207.pdf>.

⁷ Justitsministeriet, Ytringsfrihedens rammer og vilkår i Danmark – Betænkning nr. 1573 afgivet af Ytringsfrihedskommissionen, Del 2, april 2020, side 768. Tilgængelig på: <https://www.regeringen.dk/nyheder/2020/ytringsfrihedskommissionen-afleverer-betaenkning/>.

5. MANGLENDE MENNESKERETLIG VURDERING

Det fremgår ikke af udkastet, at der skulle være foretaget en menneskeretlig vurdering af de foreslåede lovændringer.

Instituttet skal gøre opmærksom på, at lovforslaget berører såvel religions- som ytringsfriheden, som er beskyttet i henholdsvis grundlovens §§ 67 og 77 samt i en række internationale konventioner og erklæringer, herunder Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 9 (religionsfrihed) og artikel 10 (ytringsfrihed).

Nærværende udkast omhandler i høj grad religiøse ritualer og praksis, som er en væsentlig del af religionsfriheden. Dette betyder ikke, at staten ikke må lave begrænsninger i denne frihed, men indgrebet skal være proportionalt. Der skal dermed findes en balance, der på den ene side respekterer trossamfundenes og ægtefællernes religionsfrihed, og på den anden side beskytter den enkelte ægtefælles rettigheder, herunder beskyttelse mod overgreb fra andre. Afhængig af den konkrete situation og den konkrete religiøse tradition kan indgreb, der har til hensigt at gribe ind over for fastholdte ægteskaber, berøre et trossamfunds lære og praksis såvel som den enkeltes religionsfrihed og øvrige rettigheder.⁸

Den foreslåede udvidelse af straffelovens § 136, stk. 3, om straf for billigelse af visse handlinger som led i religiøs oplæring, vil udover at udgøre et indgreb i en persons religionsfrihed også udgøre et indgreb i dennes ytringsfrihed, da det er ytringer, der kriminaliseres.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Udlændinge- og Integrationsministeriet foretager en menneskeretlig vurdering af, hvordan lovforslaget stemmer overensstemmelse med religions- og ytringsfriheden.

6. STRAF OG UDVISNING AF RELIGIØSE AUTORITETER

Med udkastet vil religiøse autoriteter, der medvirker til negativ social kontrol i forhold til fastholdelse i ægteskaber m.v., være omfattet af de foreslåede ændringer i blandt andet straffelovens §§ 243 og 260 samt udlændingelovens §§ 22 og 25 c.

⁸ Institut for Menneskerettigheder, Fastholdt – Når en borgerlig skilsmisse ikke afslutter et ægteskab, oktober 2020, side 12-14. Tilgængelig på: <https://menneskeret.dk/udgivelser/fastholdt-naar-borgerlig-skilsmisse-ikke-afslutter-aegteskab>.

Instituttet ønsker i den forbindelse at gøre opmærksom på, at lovforslaget efter instituttets opfattelse indebærer en risiko for, at nogle religiøse autoriteter helt vil afholde sig fra at involvere sig i skilsmisssager af frygt for at blive ramt af straf og eventuel udvisning. Herved kan det blive endnu sværere for personer at komme ud af et fastholdt religiøst ægteskab.

Religiøse ledere og personer, der beskæftiger sig med problemet med fastholdte ægteskaber inden for muslimske miljøer, har ofte vanskeligheder med at hjælpe kvinder fastholdt i et religiøst ægteskab. Dette sammenholdt med fraværet af en islamisk skilsmisseinstitution i Danmark skaber i nogle tilfælde et vakuum, som medfører, at muslimske autoriteter kommer under pres. For eksempel sker det ikke sjældent, at imamer, der prøver at hjælpe kvinder til at få en religiøs skilsmisse i stand, udsættes for alvorlige trusler fra blandt andet manden eller dennes familie.⁹

De nye skærpede regler kan indebære en risiko for, at imamer i mindre grad er villige til at bistå kvinder, der har problemer med at få en religiøs skilsmisse, fordi risikoen for at blive straffet er skærpet. Instituttet finder det derfor hensigtsmæssigt, hvis myndighederne sideløbende med lovforslaget understøtter trossamfundenes egne forsøg på at forhindre fastholdelse i religiøse ægteskaber, og at myndighederne tager initiativ til at yde beskyttelse af personer, for eksempel imamer, der forsøger at hjælpe kvinder, der er fastholdt i et religiøst ægteskab.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at regeringen i samspil med trossamfundene understøtter initiativer inden for trossamfundene, der giver både kvinden og manden adgang til religiøs skilsmisse, herunder bidrager til at øge opmærksomheden på at beskytte religiøse autoriteter, der medvirker ved opløsning af religiøse ægteskaber.

7. STRAFFERETLIGE TILTAG BØR IKKE STÅ ALENE

Udkastet indeholder primært ændringer i straffeloven og udlændingeloven. Instituttet er dog af den opfattelse, at sådanne tiltag ikke kan stå alene for reelt at forebygge og hjælpe især kvinder fastholdt i et religiøst ægteskab.

⁹ Institut for Menneskerettigheder, Fastholdt – Når en borgerlig skilsmisse ikke afslutter et ægteskab, oktober 2020, side 24f. Tilgængelig på: <https://menneskeret.dk/udgivelser/fastholdt-naar-borgerlig-skilsmisse-ikke-afslutter-aegteskab>.

Instituttet vil eksempelvis gerne fremhæve den i visse tilfælde afgørende rolle, som eksempelvis myndigheder som Familieretshuset og kommunerne kan have. Familieretshuset er den offentlige myndighed, der primært håndterer borgerlige skilsmisser, hvorfor der kan opstå en situation, hvor en sagsbehandler i forbindelse med behandlingen af en skilsmissesag, eksempelvis i forbindelse med en vilkårsforhandling, kan opdage, at et par også er religiøst gift, og at den ene ægtefælle nægter den anden en religiøs skilsmisse. Sagsbehandleren kan også få kendskab til bemærkelsesværdige aftaler om skilsmissevilkår m.v.

For at sagsbehandleren er i stand til at hjælpe i denne situation forudsætter dog, at denne er i besiddelse af tilstrækkelig viden om, hvad en religiøs skilsmisse er, så det er muligt at genkende problemstillingen og på eget initiativ inddrage spørgsmålet, da de ægtefæller, oftest kvinder, der har brug for Familieretshusets hjælp, ofte ikke har ressourcerne til selv at gøre opmærksom på problemet. Relevante medarbejdere i kommunerne, sikkerhedskonsulenter og rejseholdet om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol bør tilsvarende spille en mere aktiv rolle i forhold til at hjælpe kvinder, der mod deres vilje fastholdes i religiøse ægteskaber.¹⁰

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at:

- Familieretshuset sikres mulighed for i konkrete tilfælde at kunne inddrage spørgsmål om religiøs skilsmisse i vilkårsforhandlinger i forbindelse med borgerlig skilsmisse, og at sagsbehandlerne tilføres viden om problemstillingen.
- Servicelovens § 12 a (om kommuners rådgivning af ofre i æresrelaterede konflikter) udvides til også at omfatte rådgivning i sager, hvor en person i et religiøst ægteskab (oftest kvinden) udsættes for et urimeligt pres som følge af ønsket om en religiøs skilsmisse.
- Sikkerhedskonsulenterne og det allerede eksisterende rejsehold om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol i regi af SIRI tilføres viden og ressourcer, så konsulenterne og rejseholdet også kan bistå kommunerne i sager om religiøse skilsmisser.

¹⁰ Institut for Menneskerettigheder, Fastholdt – Når en borgerlig skilsmisse ikke afslutter et ægteskab, oktober 2020, side 22f. Tilgængelig på: <https://menneskeret.dk/udgivelser/fastholdt-naar-borgerlig-skilsmisse-ikke-afslutter-aegteskab>.

Instituttets rapport "Fastholdt – Når en borgerlig skilsmisse ikke afslutter et ægteskab" vedlægges, da instituttets bemærkninger i dette høringssvar i høj grad udfoldes i rapporten.

Med venlig hilsen

Christoffer Badse

AFDELINGSLEDER